

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Traballo fin de mestrado	Código	615524022	
Titulación	Mestrado Universitario en Planificación e Xestión de Destinos e Produtos Turísticos(plan 2016)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	18
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Computación e Tecnoloxías da InformaciónComputaciónDereito PúblicoEconomíaEducación Física e DeportivaEmpresaFisioterapia, Medicina e Ciencias BiomédicasSocioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado	Caamaño Franco, Iria Cortés Vázquez, José Antonio García Álvarez, María Teresa Gomez Varela, Joaquin Guillén Solórzano, Eduardo Martinez Carballo, Manuel Meijide Failde, Rosa Moré Corral, María Paloma Parama Gabia, Jose Ramon Pena Lopez, Jose Atilano Piñeiro Aguiar, Eleder Ramos Montes, Oscar Rodríguez Fernández, María Magdalena Rodríguez Vázquez, Clide Sánchez Amboage, Eva Sanz Larruga, Francisco Javier	Correo electrónico	iria.caamano@udc.es j.a.cortes@udc.es teresa.galvarez@udc.es joaquin.gomez.varela@udc.es eduardo.guillen@udc.es manuel.martinez.carballo@udc.es rosa.meijide.failde@udc.es paloma.more@udc.es jose.parama@udc.es atilano.pena@udc.es eleder.pineiro.aguiar@udc.es oscar.ramos@udc.es magdalena.rodriguez@udc.es c.rodriguezv@udc.es eva.sanchez.amboage@udc.es javier.sanz.larruga@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura tiene como finalidad que la/el alumna/o de cuenta mediante un trabajo -bien de investigación o bien de elaboración de un plan de desarrollo turístico- de que está preparado para afrontar en el futuro las tareas de investigación o profesionales para las que el máster está dirigido. Para ello el alumno recurrirá a toda formación recibida redactando el trabajo, con la ayuda de un director para los temas que necesite, pero haciendo el trabajo de manera personal. Dará cuenta del trabajo ante un tribunal compuesto por tres personas y en la evaluación se tendrá en cuenta tanto el trabajo hecho como su presentación.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	CE1 - Que os estudantes coñezan os principios da planificación e a xestión sustentable
A2	CE3 - Aplicar sistemas de calidade e xestión social, ambiental e económica
A3	CE4 - Que os alumnos aprendan as técnicas de dirección de organizacións públicas e de empresas do sector turístico
A4	CE5 - Que os alumnos teñan coñecementos sobre a normativa que regula as actividades turísticas
A5	CE6 - Saber manexar o capital social, entendendo o destino turístico como sistema e relacionar axentes implicados no desenvolvemento do produto turístico
A6	CE8 - Planificar novos destinos e produtos turísticos
A7	CE9 - Remodelar destinos turísticos maduros para adaptalos ás novas esixencias da demanda e ao desenvolvemento sustentable das comunidades receptoras
A8	CE11 - Saber definir proxectos de investigación innovadores que repercutan positivamente no sector
A9	CE12 - Utilizar as metodoloxías científicas adecuadas tanto cualitativas como cuantitativas

A10	CE10 - Manexar as TIC para a comunicación, promoción e a comercialización
A11	CE2 - Diagnosticar necesidades e oportunidades e identificar as potencialidades e ameazas do turismo para o desenvolvemento integral das sociedades receptoras
A12	CE7 - Capacidade para interpretar os cambios sociais e como afectan as innovacións nos produtos e ao comportamento do consumidor
B1	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B3	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B4	CB9 - Que los estudiantes sepan comunicar sus conclusiones y los conocimientos y razones últimas que las sustentan a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüedades
B5	CB10 - Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B6	CG1 - Expresarse correctamente, tanto de forma verbal como escrita, nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma
B7	CG2 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B8	CG3 - Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseada no coñecemento e orientadas ao ben común
B9	CG4 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
B10	CG5 - Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B11	CG6 - Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B12	CG7 - Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
C1	CT1 - Resolver problemas de forma efectiva
C2	CT2 - Comunicarse de xeito afectiva nunha contorna de traballo
C3	CT3 - Trabajar de forma autónoma con iniciativa
C4	CT4 - Traballar de forma colaborativa
C5	CT5 - Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
C6	CT6 - Capacidade para interpretar, seleccionar e valorar conceptos adquiridos noutras disciplinas do ámbito turístico
C7	CT7 - Capacidade para a aprendizaxe de novos métodos e teorías, que doten dunha gran versatilidad para adaptarse a novas situacións
C8	CT8 - Comunicar por escrito e oralmente os coñecementos procedentes da linguaxe científica
C9	CT9 - Capacidade para resolver problemas con iniciativa, toma de decisións, creatividade, razonamiento crítico e de comunicar e transmitir coñecementos habilidades e destrezas

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
A/o alumna/o saberá definir un tema para facer un traballo fin de mestrado, decidindo si o fai sobre un traballo de investigación ou se fai un plan de desenvolvemento turístico		AP1	BM1
		AM2	BM2
		AM3	BM3
			BM8
			BM11
			CM6

A/o alumna/o identificará as diferentes fases do proceso de investigación, sabéndoa plasmar con detalle de xeito esquemático e comentado cada unha das fases.	AI1 AI2 AM1 AM2 AM3	BM1 BM2 BM5 BM6 BM9 BM11 BM12	CM1 CM3 CM4 CM5 CM8
A/o alumna/o saberá desenvolver cada uno dos apartados do TFM, tanto si elixe o modelo de investigación como si elixe o modelo de plan de desenvolvemento do turismo	AP1 AP2 AP3 AP4 AP5 AP6 AP7 AI1 AI2 AM1 AM2 AM3	BM1 BM2 BM3 BM4 BM5 BM6 BM7 BM8 BM9 BM10 BM11 BM12	CM1 CM2 CM3 CM4 CM5 CM6 CM7 CM8 CM9
A/o alumna/o debaterá co seu titor cada un dos apartados, sabendo asumir as críticas que lle presente e facer os cambios oportunos.	AM3	BM2 BM3 BM4 BM6 BM7 BM9 BM10 BM11	CM1
A/o alumna/o saberá expoñer en sesión pública o seu traballo, diante dun tribunal formado por tres membros. Exporá cada apartado do seu traballo, os membros do tribunal farán un xuízo de valor do que presentou escrito e da exposición e a/o alumna/o saberá integrar as recomendacións para enriquecer o seu traballo futuro.	AP1 AP2 AP3 AP4 AP5 AP6 AP7 AI1 AI2 AM1 AM2 AM3	BM1 BM2 BM3 BM4 BM5 BM6 BM7 BM8 BM9 BM10 BM11 BM12	CM1 CM2 CM3 CM4 CM5 CM6 CM7 CM8 CM9

Contidos	
Temas	Subtemas

I.- Elaboración dun plan de desenvolvemento turístico	1.- Introducción 2.- Obxectivos do plan 2.1.- Xerais 2.2.- Específicos 3.- Contextualización 4.- Diagnóstico 4.1.- Contexto socioeconómico e recursos humanos 4.2.- Oferta turística 4.2.1.- Recursos turísticos: actuais e potenciais 4.2.2.- Servizos turísticos: actuais e potenciais 4.2.3.- Infraestruturas 4.3.- Demanda turística: actual e potencial 4.4.- Pros e contras/DAFO: do contexto, da oferta e da demanda 5.- Prognóstico 5.1.- Obxectivos a acadar en base a análise da situación e os obxectivos do plan en xeral 5.2.- Estratexias para acadar os obxectivos 5.3.- Actividades a desenvolver para cada estratexia 5.4.- Listado de obxectivos, estratexias e actividades con indicación dos prazos 5.5.- Posibles fontes de financiamento 5.6.- Plan de seguimento 5.7.- Bibliografía 5.8.- Anexos
II.- Traballo de investigación	1.- Introducción 2.- Obxectivos 2.2.- Xerais 2.3.- Específicos 3.- Marco teórico 3.2.- Distintas teorías 3.3.- Reflexión sobre as teorías mais relevantes para o traballo 4.- Hipóteses (deducidas das teorías e relacionadas cos obxectivos específicos) 5.- Metodoloxía 5.1.- Tipos de metodoloxías existentes que se poden aplicar para esta investigación e as que finalmente se aplican 5.2.- Técnicas de recollida de datos que se van aplicar 5.3.- Técnicas de análise de datos que se van aplicar 6.- Resultados 7.- Contraste de hipóteses e resposta os obxectivos 8.- Conclusións 9.- Bibliografía 10.- Anexos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Presentación oral	B4 B7 C1 C2 C3	2	13	15
Recensión bibliográfica	A12 A10 A8 A9 B5 B4 B6 B7 B8 C2 C8	0	50	50

Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A11 A2 A3 A4 A5 A12 A6 A7 A10 A8 A9 B1 B2 B3 B5 B4 B6 B7 B8 B10 B9 B11 B12 C5 C4 C7 C6 C8 C9	20	355	375
Atención personalizada		10	0	10
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	A/o alumna/o ten que preparar a presentación do traballo que ha de facerse oral (presencial ou online) e con PowerPoint. En dita presentación han de incluírse os apartados xerais que se indican no apartado de contidos. Despois da exposición ha de escoitar os comentarios dos membros da comisión avaliadora e posteriormente responderá a ditos comentarios.
Recensión bibliográfica	Lectura, análise crítico e síntesis das teorías para elaboración do marco teórico. Búsqueda de datos e fontes secundarias
Investigación (Proxecto de investigación)	A/o alumna/o terá que optar por elaborar un traballo de investigación ou por facer un plan de desenvolvemento turístico. O modelo para cada un deles está indicado no apartado de contidos, onde se especifican os apartados que debe ter. O proceso é o seguinte: - O alumno decide o modelo, elaborando un primeiro resúmen do tema, e de cada un dos apartados - O alumno fai entrega de dito resúmen o coordinador do mestrado e a coordinadora de prácticas - En base a temática que o alumno presenta, decídese quen vai a ser o director do TFM - O alumno fai o traballo coa supervisión do director, pero demostrando en todo momento que é o alumno o que ten que facer o traballo, aproveitando tódolos coñecementos previos adquiridos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral Investigación (Proxecto de investigación)	Durante a elaboración do proxecto (ben sexa un plan ou un proxecto de investigación), o alumno, ben de xeito presencial, mediante correo electrónico, ou Skype contará coa axuda do director quen comentará co alumno o desenvolvemento de cada unha das partes e lle fará comentarios de mellora que posteriormente serán feitas polo alumno. Unha vez rematado o TFM, o alumno fará a presentación en PowerPoint que remitirá o director, quen lle fará comentarios que o alumno deberá incorporar na súa presentación, ben presencial ou online.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Presentación oral	B4 B7 C1 C2 C3	Valórese a elaboración das axudas visuais, a orden lóxica dos temas, as habilidades oratorias	15
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A11 A2 A3 A4 A5 A12 A6 A7 A10 A8 A9 B1 B2 B3 B5 B4 B6 B7 B8 B10 B9 B11 B12 C5 C4 C7 C6 C8 C9	Valórese a claridade e profundidade de cada unha das partes do traballo indicadas nos contidos, ben se sigue o modelo de plan de desenvolvemento turístico, ou o modelo de traballo de investigación.	85

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	- Hernández Sampieri, R.; Fernández Collado, C. y Baptista Lucio, M. P. (2010). Metodología de la investigación. Madrid: McGraw-Hill - Alvarez-Sousa, A. (2001). Plan estratégico de desarrollo turístico municipal. Contenidos, estructura y metodología. A Coruña: Deputación Provincial O alumno ten exemplos de outros TFM, tanto da modalidade de traballo de investigación como da de plan de desenvolvemento turístico, no repositorio da biblioteca da Universidade da Coruña ENLACE: https://ruc.udc.es/dspace/handle/2183/13862
Bibliografía complementaria	- Corbetta, P. (2010). Metodología y técnicas de investigación social. Madrid: McGraw-Hill - OMT (1998). Desarrollo turístico sostenible: Guía para administradores locales. Madrid: OMT - OMT (1999). Agenda para planificadores locales: Turismo sostenible y gestión municipal. Madrid: OMT

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías